

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0285/2001

17 juli 2001

BETÄNKANDE

om kvinnlig könsstympling
(2001/2035(INI))

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor

Föredragande: Elena Valenciano Martínez-Orozco

Föredragande för yttrande (*):

Maurizio Turco för utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt
rättsliga och inrikes frågor

(*) Hughesförfarande

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	6
MOTIVERING	16
FÖRSLAG TILL RESOLUTION B5-0686/2000/ÄNDRAD	19
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR (*)	20
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTVECKLING OCH SAMARBETE	25

(*) Hughesförfarandet

PROTOKOLLSIDA

Vid plenarsammanträdet den 11 december 2000 tillkännagav talmannen att det resolutionsförslag om kvinnlig könsstympning (B5-0686/2000) – den ändrade version som lagts fram av Maurizio Turco m.fl. den 26 februari 2001 –, som lagts fram i enlighet med artikel 48 i arbetsordningen av Nuala Ahern m.fl., hänvisats till utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik, utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för utveckling och samarbete, som utsetts till rådgivande utskott.

Vid utskottssammanträdet den 23 januari 2001, beslutade utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor att utarbeta ett betänkande om detta ämne och utsåg Elena Valenciano Martínez-Orozco till föredragande.

Vid plenarsammanträdet den 28 februari 2001 tillkännagav talmannen att utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor hade beviljats tillstånd att utarbeta ett betänkande. Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för utveckling och samarbete hade konsulterats.

Vid plenarsammanträdet den 14 juni 2001 tillkännagav talmannen att utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, som rådfrågats, skulle medverka vid utarbetandet av betänkandet, i enlighet med Hughesförfarandet.

Vid utskottssammanträdena den 20 juni och 12 juli 2001 behandlade utskottet förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till resolution med 19 röster för och 12 röster mot.

Följande var närvarande vid omröstningen: Maj Britt Theorin (ordförande), Marianne Eriksson och Anne E.M. Van Lancker (vice ordförande), Elena Valenciano Martínez-Orozco (föredragande), María Antonia Avilés Perea, Concepción Ferrer (suppleant för Marielle de Sarnez i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Ilda Figueiredo (suppleant för Geneviève Fraisse), Francesco Fiori (suppleant för Margie Sudre i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Fiorella Ghilardotti, Norbert Glante (suppleant för Karin Jöns i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Robert Goodwill, Jutta D. Haug (suppleant för Anna Karamanou), Mary Honeyball, María Izquierdo Rojo (suppleant för Elena Ornella Paciotti), Margot Keßler (suppleant för Lissy Gröner i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Christa Klaß, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Toine Manders (suppleant för Marieke Sanders-ten Holte i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Thomas Mann, Maria Martens, Christa Prets, María Rodríguez Ramos, Giacomo Santini (suppleant för Timothy Kirkhope i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Amalia Sartori, Olle Schmidt (suppleant för Lone Dybkjær), Miet Smet, Patsy Sørensen, María Sornosa Martínez (suppleant för Helena Torres Marques), Joke Swiebel och Lousewies van der Laan.

Yttrandena från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för utveckling och samarbete återges i betänkandet. Utskottet för utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik beslutade den 23 januari 2001 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 17 juli 2001.

Fristen för att inge ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken det skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om kvinnlig könsstympning (2001/2035(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av resolutionsförslaget från Maurizio Turco m.fl. av den 26 februari 2001 om kvinnlig könsstympning (B5-0686/2000/ändrad), som undertecknats av 317 ledamöter av Europaparlamentet,
- med beaktande av artiklarna 2, 3 och 5 i Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna, från 1948,
- med beaktande av artiklarna 2, 3 och 26 i FN:s internationella konvention om civila och politiska rättigheter från 1966,
- med beaktande av artiklarna 2, 3 och 12 i FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, från 1966,
- med beaktande av Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950,
- med beaktande av framför allt artikel 5a i konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, från 1979,
- med beaktande av artiklarna 2.1, 19.1, 24.3, 34 och 39 i konventionen om barnets rättigheter, som antogs den 20 november 1989 av FN:s generalförsamling,
- med beaktande av artiklarna 1, 2f, 5, 10c, 12 och 16 i rekommendation nr 19 från FN:s granskningskommitté för avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, från 1992,
- med beaktande av Wiendeklarationen och Wienhandlingsprogrammet, som antogs under den världskonferens om mänskliga rättigheter som hölls i juni 1993,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings deklARATION om avskaffande av våld mot kvinnor, det första internationella instrumentet för mänskliga rättigheter som enbart avser våld mot kvinnor, från 1993,
- med beaktande av rapporterna från FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor, Radhika Coomaraswamy,
- med beaktande av deklARATIONEN och handlingsprogrammet från FN:s konferens om befolkning och utveckling (Kairo, 13 september 1994),
- med beaktande av deklARATIONEN och handlingsprogrammet om internationella kvinnokonferensen i Peking (15 september 1995),
- med beaktande av sin resolution av den 15 juni 1995¹ om fjärde internationella

---

¹ EGT C 166, 3.7.1995, s. 92.

kvinnokonferensen,

- med beaktande av sin resolution av den 15 juni 2000¹ från FN:s specialsession ”Kvinnor 2000”,
- med beaktande av partnerskapsavtalet AVS-EU (Cotonouavtalet), undertecknat den 23 juni 2000, och det därtill bifogade finansprotokollet,
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2000² om uppföljningen av handlingsplattformen från Pekingkonferensen,
- med beaktande av sin resolution av den 13 mars 1997³ om kränkningarna av kvinnors rättigheter,
- med beaktande av sin resolution av den 16 september 1997⁴ om våld mot kvinnor,
- med beaktande av det fakultativa protokollet om konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, som antogs den 12 mars 1999 av FN:s kvinnokommission,
- med beaktande av Europarådets resolution av den 12 april 1999 om kvinnlig könsstympning,
- med beaktande av sin ståndpunkt av den 16 april 1999⁵ om det ändrade förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om antagande av ett åtgärdsprogram för gemenskapen (Daphneprogrammet) (2000–2004) för att förebygga våld mot barn, ungdomar och kvinnor,
- med beaktande av sin ståndpunkt av den 15 november 2000⁶ om gemenskapens ramstrategi för jämställdhet,
- med beaktande av sitt beslut av den 14 december 2000⁷ om att inbegripa en specifik budgetpost (B5-802/2000) rörande kvinnlig könsstympning i budgeten för 2001/Daphneprogrammet,
- med beaktande av de rekommendationer som expertgruppen om kvinnlig könsstympning avgav i november 1998⁸ inom ramen för programmet Daphne/kvinnlig könsstympning,
- med beaktande av den rapport om kvinnlig könsstympning som Europarådets parlamentariska församling antog den 3 maj 2001⁹,
- med beaktande av rådets, Europaparlamentets och kommissionens gemensamma

---

¹ EGT C 67, 1.3.2001, s. 289.

² EGT C 59, 23.2.2001, s. 133.

³ EGT C 115, 14.4.1997, s. 172.

⁴ EGT C 304, 16.10.1997, s. 55.

⁵ EGT C 219, 30.7.1999, s. 505.

⁶ Ännu ej offentliggjord i EGT.

⁷ EGT L 56, 16.2.2001, s. 1008.

⁸ International Center for Reproductive Health (Gent).

⁹ Europarådet: Kvinnlig könsstympning, Doc 9076, 3.5.2001.

proklamation av stadgan om de grundläggande rättigheterna under Europeiska rådets möte i Nice den 8 december 2000,

- med beaktande av de ståndpunkter som Europaparlamentet upprepade gånger givit uttryck för i fråga om de internationellt giltiga mänskliga rättigheterna,
- med beaktande av artiklarna 6 och 7 i Fördraget om Europeiska unionen, om respekt för de mänskliga rättigheterna – övergripande principer – samt artiklarna 12–13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen – om icke-diskriminering,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor och yttrandena från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för utveckling och samarbete (A5-0285/2001), och av följande skäl:
  - A. Enligt uppgifter från Världshälsoorganisationen har 130 miljoner kvinnor i världen könsstympats, och varje år utsätts två miljoner kvinnor för detta.
  - B. Det är svårt att göra exakta beräkningar på grund av bristen på offentliga uppgifter, men enligt Världshälsoorganisationen, diverse frivilligorganisationer och olika studier upprätthålls detta bruk i minst 25 afrikanska länder, i några länder i Asien (Indonesien och Malaysia) och i Mellanöstern (Yemen, Förenade Arabemiraten och Egypten). Det har också konstaterats att kvinnlig könsstympning även förekommer bland invandrargrupper från dessa länder i USA, Kanada, Australien, Nya Zeeland och Europa (enligt vissa källor uppgår antalet offer till nära 6 000 kvinnor, medan 20 000 befinner sig i riskzonen).
  - C. Ungefär hälften av de 25–30 länder i Afrika där kvinnlig könsstympning tillämpas har antagit olika lagar som helt eller delvis fördömer bruket, men som inte verkställs.
  - D. Kvinnor utsätts för olika grader av könsstympning, från klitoridektomi (delar av eller hela klitoris skärs bort) och excision (klitoris och de inre blygdläpparna skärs bort), som motsvarar ca 85 procent av fallen, till den mest extrema formen av könsstympning, det vill säga infibulation (hela klitoris, de inre blygdläpparna och de yttre blygdläpparnas inre delar skärs bort, varpå vulvan sys igen så att endast en smal vaginal öppning kvarstår).
  - E. Kvinnlig könsstympning leder till oåterkalleliga hälsoskador för de kvinnor och flickor som utsätts för den och kan till och med kan leda till döden. Användandet av bristfälliga instrument och bristen på antiseptiska förebyggande åtgärder har skadliga konsekvenser i sin tur, så att samlag och förlossningar kan vara smärtsamma, inre organ får bestående skador och andra komplikationer tillstöter (till exempel blödningar, chocktillstånd, infektioner, överföring av HIV-viruset, stelkramp och godartade cyster), liksom allvarliga komplikationer i samband med graviditeter och förlossningar.
  - F. Varje fall av kvinnlig könsstympning är, oavsett graden, en våldshandling riktad mot kvinnan som innebär en kränkning av hennes grundläggande rättigheter, särskilt rätten till personlig integritet och fysisk och psykisk hälsa samt de sexuella och reproduktiva rättigheterna. En sådan kränkning kan under inga omständigheter motiveras med respekt för kulturella traditioner eller invigningsriter.

- G. De mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet, som erkänns och bekräftas i samtliga internationella fördrag om dessa, och i synnerhet kvinnors rättigheter, utsätts för attacker av radikal kulturell relativism som i sin mest extrema form betraktar kulturen som den enda källa som ger moralisk legitimitet. På detta sätt hotas kvinnors och flickors rättigheter med kulturer, traditioner, sedvänjor eller religiös extremism som förevändning, enligt vilka kvinnor oftast har lägre social status än män.
- H. Könstympling som genomförs på unga flickor måste fördömas mycket kraftigt och innebär en klar överträdelse av internationella och nationella bestämmelser för skydd av barn och barns rättigheter.
- I. Kvinnlig könstympling är ett brott mot kvinnors och barns rättigheter som garanteras i flera internationella konventioner, ett brott som enligt medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning är förbjudet och strider mot principerna i EU:s stadga för grundläggande rättigheter.
- J. Våld mot kvinnor härstammar från sociala strukturer som bygger på ojämlikhet mellan könen och obalanserade maktförhållanden, dominans och kontroll och där den sociala pressen och pressen från släkten ligger till grund för överträdelser av den grundläggande rättighet som respekten för den personliga integriteten utgör.
- K. Kvinnlig könstympling förvärrar den diskriminering som flickor och kvinnor drabbas av i de samhällen där könstympling förekommer.
- L. Utbildning och upplysning spelar en avgörande roll i arbetet mot könstympling. Man bör särskilt erkänna vikten av att övertyga människor om att de kan avstå från just denna sedvänja utan att därmed ge upp ur sin synvinkel viktiga aspekter av den egna kulturen.
- M. I artikel 2f i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor krävs det att samtliga konventionsstater vidtar lämpliga åtgärder för att ändra eller upphäva gällande lagar och förordningar, sedvänjor eller bruk som innebär diskriminering av kvinnor.
- N. Enligt artikel 5a i ovannämnda konvention skall konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att ”ändra mäns och kvinnors sociala och kulturella beteendemönster för att därmed avskaffa fördomar samt seder och bruk som grundar sig på föreställningen om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor”.
- O. I Wiendeklarationen och Wienhandlingsprogrammet, som antogs i juni 1993, betraktas kvinnors grundläggande rättigheter för första gången som en oavvislig, fullständig och odelbar del av människans universella rättigheter, och alla former av våld – inbegripet sådant våld som hänför sig till kulturella sedvänjor – förklaras kränka människans värdighet och värde.
- P. I deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor, som FN:s generalförsamling antog i december 1993, ger FN för första gången en officiell definition av könsrelaterat våld, nämligen ”varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, inklusive hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker offentligt eller privat”.

- Q. I artikel 2 i ovannämnda deklARATION fastställs det tydligt att begreppet våld mot kvinnor även omfattar alla typer av fysiska, sexuella och psykiska våldshandlingar inom familjen, i synnerhet könsstympning och andra traditionella sedvänjor som skadar kvinnor.
- R. I artikel 4 i nämnda deklARATION anges det dessutom att staterna skall fördöma våld mot kvinnor och inte åberopa sedvänjor, traditioner eller religiösa hänseenden för att undandra sig skyldigheten att avskaffa detta våld.
- S. I artikel 2.1 i konventionen om barnets rättigheter, från 1989, anges det att konventionsstaterna ”skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett... kön...” och i artikel 24.3 anges det att konventionsstaterna ”skall vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa”.
- T. I handlingsplattformen från den internationella konferens om befolkning och utveckling som hölls i Kairo under 1994 ingår rekommendationer till staterna om att avskaffa kvinnlig könsstympning och skydda kvinnor och flickor mot denna praxis.
- U. Mot bakgrund av att det genom uppföljningskonferensen till Kairo och särskilt i punkt 42 i nyckelåtgärderna för vidare genomförande av handlingsplattformen från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, föreskrivs att regeringarna skall främja och skydda flickors och unga kvinnors mänskliga rättigheter, vilket inbegriper ekonomiska och sociala rättigheter samt frihet från tvång, diskriminering och våld, inklusive skadliga sedvänjor och sexuellt utnyttjande. Regeringarna bör se över all lagstiftning och ändra eller upphäva de lagar som diskriminerar flickor och unga kvinnor.
- V. I PekingdeklARATIONEN och Pekingplattformen från 1995 betonar man starkt rekommendationerna till regeringarna om att främja och tillämpa lagar mot våldsutövarna och våldsytringar mot kvinnor, såsom kvinnlig könsstympning, samt att ge starkt stöd till frivilligorganisationers och gemenskapsorganisationers arbete för att avskaffa denna praxis.
- W. I Pekingplattformen uppmanas staterna att särskilt inom utbildningsområdet vidta alla lämpliga åtgärder för att ändra mäns och kvinnors sociala och kulturella beteendemönster i syfte att därmed avskaffa fördomar och seder och bruk som grundar sig på föreställningen om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor.
- X. Partnerskapsavtalet AVS-EU (Cotonouavtalet) är grundat på sådana allmänna principer och innehåller bestämmelser mot kvinnlig könsstympning (artikel 9 om avtalets grundelement, där respekten för mänskliga rättigheter ingår, och artiklarna 25 och 31 om social utveckling och jämställdhetsfrågor).
- Y. I den rapport som Europarådets parlamentariska församling antog den 3 maj 2001 krävs det att kvinnlig könsstympning förbjuds, och kvinnlig könsstympning betraktas där som en omänsklig och förnedrande behandling i enlighet med artikel 3 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Skyddet av kulturer och traditioner begränsas av respekten för de grundläggande mänskliga rättigheterna och förbudet mot handlingar som gränsar till tortyr.

- Z. Inom ramen för en europeisk gemensam invandrings- och asylpolitik bör kommissionen och rådet behandla frågan om risken för könsstympning vid avslag på asylansökningar.
- AA. Medlemsstaterna förfogar nu över en gemenskapsrättslig ram för att införa en effektiv politik för att bekämpa diskriminering och inrätta gemensamma flyktingregler och en ny invandringspolitik (artikel 13 och avdelning IV i EG-fördraget).
1. Parlamentet fördömer kvinnlig könsstympning kraftigt som ett brott mot de mänskliga rättigheterna,
  2. kräver att Europeiska unionen och medlemsstaterna under återopande av de mänskliga rättigheterna och rätten till integritet, samvetsfrihet och hälsa samarbetar för att harmonisera befintlig lagstiftning och utarbeta en specifik lagstiftning i ämnet,
  3. motsätter sig alla tendenser till att göra detta till en medicinsk fråga, något som endast skulle leda till ett rättfärdigande och accepterande av kvinnlig könsstympning inom unionens gränser,
  4. bekräftar att kvinnlig könsstympning till sin natur och som resultatet av ett holistiskt synsätt utgör ett allvarligt problem i samhället som helhet; om man skall kunna övertyga de berörda grupperna om att sluta utföra kvinnlig könsstympning måste man dock engagera personerna i dem och få dem att medverka i de åtgärder som vidtas i detta syfte, och åtgärderna måste anpassas till dessa gruppers verklighet,
  5. bekräftar att de orsaker som många samhällsgrupper uppger för att behålla traditionella sedvänjor som skadar kvinnors och barns hälsa inte har någon vetenskaplig grund och inte heller har sitt ursprung i eller rättfärdigas av religionen,
  6. uppmanar rådet, kommissionen och medlemsstaterna att genomföra en grundlig utredning för att bestämma företeelsens utbredning i EU-länderna,
  7. begär att kommissionen utarbetar en helhetsstrategi för att avskaffa kvinnlig könsstympning inom Europeiska unionen, vilken skall sträcka sig längre än till att enbart fördöma denna praxis, och att den inrättar inte bara rättsliga och administrativa utan även förebyggande, utbildningsmässiga och sociala mekanismer som gör det möjligt att ge drabbade kvinnor eller kvinnor som hotas av våld verkligt skydd,
  8. begär att denna helhetsstrategi åtföljs av utbildningsprogram samt nationella och internationella informationskampanjer,
  9. begär att kommissionen genomför en informationskampanj riktad till lagstiftare och parlament i de berörda länderna i syfte att maximera effekten av befintlig lagstiftning samt att kommissionen biträder vid formuleringen och antagandet av lagstiftning, där sådan saknas,
  10. begär av Europeiska unionen och medlemsstaterna att kvinnlig könsstympning skall utgöra grund för åtal, dom och påföljd, utifrån en helhetsstrategi som beaktar de normativa, hälsomässiga, sociala och integrationsmässiga aspekterna av invandrargruppernas liv,

11. ber därför medlemsstaterna att:

- brottsrubricera alla former av kvinnlig könsstympning, oberoende av om den berörda kvinnan har gett någon form av samtycke eller inte, samt att straffa personer som bistår, uppmanar, råder eller uppmuntrar en person att utsätta en kvinnas eller en flickas kropp för någon av dessa handlingar,
- åtala, inleda domstolsförhandlingar mot och rättsligen straffa varje invånare som har begått brottet kvinnlig könsstympning, även om det har begåtts utanför landets gränser (extraterritoriellt brott),
- vidta rättsliga åtgärder som ger domare eller åklagare rätt att vidta förebyggande försiktighetsåtgärder om de känner till fall där kvinnor eller flickor riskerar att könsstympas,
- anta administrativa bestämmelser rörande sjukvårdsinrättningar och sjukvårdspersonal, utbildningscenter och personal inom socialförvaltningen, liksom uppföranderegler, föreskrifter och deontologiska regler om att sjukvårdspersonal, sociala myndigheter och lärare skall anmäla fall där könsstympning redan utförts eller fall där en kvinna riskerar att könsstympas och måste skyddas, samt att de informerar och medvetandegör familjerna om denna fråga, något som inte skall innebära ett brott mot tystnadsplikten,
- utifrån bestämmelserna om skydd av barns rättigheter betrakta att hotet och/eller risken att utsättas för kvinnlig könsstympning som en grund för ett myndighetsingripande, exempelvis i form av omhändertagande av flickan, indragande av socialstöd eller andra åtgärder,
- inleda en förebyggande social handlingsstrategi för skydd av minderåriga flickor, vilken inte stigmatiserar invandrargrupperna, med hjälp av offentliga program och sociala tjänster för att både förebygga (utbildning och medvetandegörande av riskgrupper och konkreta fall) kvinnlig könsstympning och bistå offren för sådana handlingar (psykiskt och medicinskt stöd, inbegripet fall då kostnadsfri medicinsk återställande behandling vore möjlig),
- sprida exakt och lättförståelig information till icke läskunniga personer, särskilt genom de europeiska ländernas konsulat när visum utfärdas; immigrationsmyndigheterna bör vid inresan till mottagarländerna även informera om skälen till det lagstadgade förbudet, för att förklara för familjerna att förbudet av könsstympning inte på något sätt är ett uttryck för en fientlig kulturell inställning, utan ett rättsligt skydd för kvinnor och flickor; familjerna bör även informeras om att de rättsliga påföljderna för könsstympning kan inbegripa fängelsestraff,
- utarbeta handböcker och riktlinjer för sjukvårdspersonal, lärare och socialassistenter i syfte att på ett respektfullt sätt informera och undervisa föräldrarna, om nödvändigt via tolk, om de mycket stora riskerna med kvinnlig könsstympning och det faktum att det är en kriminell handling i Europeiska unionens medlemsstater,
- organisera sexualundervisningskurser för skolor och relevanta grupper för att informera om följderna av kvinnlig könsstympning,

- samarbeta med och finansiera verksamheten inom de nätverk och frivilligorganisationer som i nära kontakt med familjer och samhällsgrupper arbetar med utbildning, upplysning och medling i frågor som rör kvinnlig könsstympning,
12. uppmanar rådet att efter samråd med parlamentet vidta åtgärder för att bekämpa detta fenomen i enlighet med artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, som ett led i kampen mot könsrelaterad diskriminering och våld mot kvinnor och flickor,
  13. begär att de åtgärder som vidtas även inbegriper bistånd i form av särskilt stöd till och återanpassning av kvinnor som drabbats av våldshandlingar, samt utbildning och medvetandegörande av tjänstemän inom rätts- och polisväsendet om de problem som är kopplade till våld mot kvinnor,
  14. begär att kommissionen och rådet som en del av arbetet för att föra upp immigrations- och asylpolitiken på gemenskapsnivå – i enlighet med avdelning IV i Amsterdamfördraget – vidtar åtgärder avseende beviljande av uppehållstillstånd och skydd av offer för denna handling samt erkänner rätten till asyl för kvinnor och flickor som riskerar att utsättas för könsstympning,
  15. uppmanar rådet, kommissionen och medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att frågan om rätt till behandling av asylansökan för kvinnor som hotas av kvinnlig könsstympning skall prioriteras på dagordningen för FN:s generalförsamling 2002,
  16. ser positivt på de viktiga bidragen från många internationella och nationella frivilligorganisationer, forskningsinstitut, det europeiska nätverket för motverkande av kvinnlig könsstympning i Europa och engagerade enskilda personer, som tack vare finansiering från bland annat FN:s organ och Daphne-programmet bedriver olika projekt för att skapa medvetenhet om samt förebygga och avskaffa kvinnlig könsstympning; nätverksarbete bland frivilligorganisationer och gemenskapsorganisationer på nationell, regional och internationell nivå är mycket viktigt för att man skall kunna avskaffa kvinnlig könsstympning, utbyta information och erfarenheter och genomföra gemensamma insatser,
  17. begär att kvinnlig könsstympning integreras till fullo i unionens utvecklingspolitik, eftersom det är en mycket allvarlig kränkning av de grundläggande mänskliga rättigheterna, med hänsyn till rådets förordning av den 22 december 1998 till följd av slutdeklarationen från den fjärde internationella kvinnokonferensen i Peking 1995 och handlingsplattformen från denna konferens, samt att motverkande av kvinnlig könsstympning görs till en prioriterad verksamhet inom samarbetsprogrammen för hälsa och reproduktiva rättigheter,
  18. uppmanar kommissionen och rådet att helt och fullt beakta en strategi mot kvinnlig könsstympning i de strategidokument som upprättas för samarbete med tredje land,
  19. uppmanar kommissionen och rådet att ta upp frågan om en strategi mot kvinnlig könsstympning i sina diskussioner med berörda AVS-länder om deras program för utvecklingssamarbete (nationella vägledande program) enligt Cotonouavtalet,

20. uppmanar de länder där kvinnlig könsstympning förekommer, särskilt berörda AVS-länder som är parter i Cotonouavtalet, att snarast anta lagar som förbjuder sedvänjan, om sådana inte redan finns, och att godkänna lagstiftning och förfaranden för deras verkställighet,
21. påminner om artiklarna 9, 25 och 31 i Cotonouavtalet och uppmanar kommissionen och rådet att intensifiera sitt arbete för att genomföra de program som gäller kvinnlig könsstympning,
22. rekommenderar att de spridda budgetmedel som nu avsätts för arbetet mot kvinnlig könsstympning i tredje länder samlas i en och samma budgetpost, eller i en tydligt identifierbar och separat del av en befintlig budgetpost, och att minst 10 miljoner euro per år avsätts för detta från och med budgeten för 2002,
23. anser att kvinnlig könsstympning mot bakgrund av bestämmelserna om mänskliga rättigheter i EU:s utvecklingsprogram är en sådan allvarlig kränkning av kvinnors rättigheter att kommissionen bör vara beredd att åberopa dessa bestämmelser om regeringarna i fråga inte är villiga att inbegripa arbetet mot kvinnlig könsstympning i samarbetet,
24. begär att man främjar externt stöd till sådana länder som har vidtagit rättsliga och administrativa åtgärder som förbjuder och bestraffar kvinnlig könsstympning, liksom utbildnings- och sjukvårdsprogram samt sociala program på platser där könsstympning ofta förekommer, för att förebygga och bekämpa detta bruk; uppmanar de berörda regeringarna att förbjuda kvinnlig könsstympning och ber Europeiska kommissionen att ha nära samarbete med de frivilligorganisationer, lokala initiativtagare och religiösa ledare som arbetar för att kvinnlig könsstympning skall avskaffas,
25. framhåller att förändringar på medellång och lång sikt måste komma inifrån länderna i fråga och att det internationella utvecklingsbiståndet, såsom gemenskapens utvecklingsprogram, spelar en mycket viktig kompletterande roll,
26. uppmanar rådet, kommissionen och medlemsstaterna att tillämpa artikeln om mänskliga rättigheter för att prioritera arbetet mot kvinnlig könsstympning i förbindelserna med tredje länder, särskilt de länder som enligt Cotonouavtalet har privilegierade förbindelser med Europeiska unionen samt utöva påtryckningar för att dessa stater skall stifta lagar och vidta administrativa, rättsliga och förebyggande åtgärder i syfte att avskaffa detta bruk,
27. insisterar på att Europeiska unionen skall göra sin röst hörd inom FN, så att de många stater som uttryckt reservationer rörande konventionen om avskaffande av våld mot kvinnor – om att de kommer att fullgöra sina skyldigheter enligt konventionen endast då dessa inte strider mot vissa traditioner, sedvänjor eller nationella lagar – drar tillbaka dessa reservationer, eftersom de strider mot konventionens anda och syfte och således är oacceptabla,
28. begär att Europeiska unionen, det vill säga samtliga institutioner och medlemsstater, på ett engagerat och kraftigt sätt försvarar de europeiska värdena som bygger på de mänskliga rättigheterna, rättsstaten och demokratin; inga kulturella eller religiösa sedvänjor får strida mot dessa principer som ligger till grund för vår demokrati,

29. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaternas regeringar samt till AVS-ländernas regeringar.

MOTIVERING

Kvinnlig könsstympning i dess olika former utförs i 28 afrikanska länder. I Somalia, Djibouti och Sudan utsätts i princip alla kvinnor för *infibulation* (hela eller delar av de yttre könsorganen skärs bort, varpå de yttre blygdläpparna sys ihop så att enbart en mycket liten öppning kvarstår). Infibulation förekommer också i södra Egypten, vid Etiopiens rödahavskust, i norra Kenya, norra Nigeria och vissa delar av Mali.

Utanför den afrikanska kontinenten utförs *excision* (förhuden kring klitoris och de inre blygdläpparna skärs bort) i Oman, Yemen, Förenade Arabemiraten och på vissa orter i Indonesien och Malaysia.

I världen som helhet har mellan 100 miljoner och 130 miljoner kvinnor och flickor könsstympats, och varje år riskerar två miljoner flickor och unga kvinnor att utsättas för det. Det har nyligen upptäckts att kvinnlig könsstympning även utförs bland vissa invandrargrupper i Europa, Kanada, Australien, Nya Zeeland och USA.

Kvinnlig könsstympning är ett allvarligt brott mot de mänskliga rättigheterna, en våldshandling riktad mot kvinnor som direkt inverkar på deras personliga integritet. Könsstympning som utförs på barn och ungdomar är en sådan ”omänsklig och förnedrande” behandling som avses i artikel 3 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna. Sedvänjan att avlägsna hela eller delar av det kvinnliga könsorganet har sina rötter i en helt otidsenlig och djupt orättvis uppfattning om kvinnans ställning i samhället, enligt vilken hon är underlägsen mannen, som i sin tur kontrollerar kvinnans sexualitet, självständighet och liv. Den förlegade patriarkaliska uppfattningen att det är kvinnan som bär familjens heder ligger till grund för fördomarna om kvinnors promiskuitet och om nödvändigheten av att kontrollera deras kroppar. Den sociala press och det tryck från släkten som flickorna utsätts för är så omfattande att de flesta flickor inte ens inser att de kan vägra att genomgå könsstympning. De som försöker göra det blir utstötta och isolerade ur den sociala gemenskapen. I flertalet fall gör det faktum att sexualundervisning eller information om sådana frågor är knapphändig eller inte alls förekommer att offren är fullständigt omedvetna om omfattningen på det trauma som de kommer att tvingas genomlida. De känner endast till de fysiska följderna av könsstympningen, ”och det har alltid varit så för kvinnor”.

Förutom att kvinnlig könsstympning kan leda till döden på grund av blödningar eller infektioner, till exempel HIV – eftersom samma instrument används för många ingrepp utan att alltid steriliseras – eller till att hepatit C-smitta överförs, har den andra oåterkalleliga följderna, exempelvis sterilitet, skador i de angränsande vävnaderna, njurskador, cystor, njursten, frigiditet, depression, ångest, psykoser, liksom allvarliga problem vid menstruation, urinering, samlag, graviditet och förlossning.

Det faktum att könsstympning är en *traditionell sedvänja* i vissa länder som invandrare i Europeiska unionen kommer ifrån får aldrig betraktas som ett skäl till att inte motverka könsstympning och att inte åtala och döma de som gör sig skyldiga till en sådan brutalitet. Skulle vi kanske acceptera att tjuvars händer höggs av eller att otrogna kvinnor stenades inom Europeiska unionen?

Inte alla sedvänjor och traditioner förtjänar vår ”respekt”. Det är mycket viktigt att skilja mellan att tolerera eller försvara minoritetskulturer och att blunda för attityder och sedvänjor

som kan liknas vid tortyr och som strider mot respekten av människans integritet och värdighet. Ett diffust ”dåligt samvete” i västvärlden och rädslan för att yttra sig negativt om seder som är typiska för vissa invandrargrupper från före detta kolonier gör att vi i våra länder intar en försiktig och passiv inställning till en sådan fördömlig handling. Denna passivitet bidrar till att legitimera könsstympning och göra offren skyddslösa.

Det är mottagarländernas skyldighet att informera invandrarna om de ”regler” de måste följa i fråga om mänskliga rättigheter såsom vi uppfattar dem i våra samhällen.

I artikel 2f i **FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor** krävs det att medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att ändra eller upphäva gällande lagar och förordningar, sedvänjor eller bruk som innebär diskriminering av kvinnor. I artikel 2 i **deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor**, som antagits av FN:s generalförsamling (i december 1993), definieras våld mot kvinnor som fysiskt, sexuellt och psykiskt våld, och könsstympning och andra traditionella sedvänjor nämns särskilt. Även **handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling (Kairo 1994)** och **Pekingprogrammet (1995)** innehåller rekommendationer till staterna om att avskaffa kvinnlig könsstympning och ändra sociala och kulturella beteendemönster för att därmed avskaffa fördomar och skadliga seder och bruk.

Dessutom utgör kvinnlig könsstympning ett brott mot nationell och internationell lagstiftning om skydd av barn (exempelvis FN:s konvention om barnets rättigheter, som alla världens stater utom USA och Somalia hade ratificerat den 21 november 1999). Offren är i de flesta fall småflickor.

Tystnaden är den främsta allierade till denna fruktansvärda handling, som miljontals människor faller offer för världen över.

Vi måste bryta tystnaden och börja lyssna på de många offer som både i Europa som i länder där detta är en vanlig företeelse fördömer könsstympningen. Från Europaparlamentets sida kan och bör vi bidra till detta arbete genom att ge ordet till de kvinnor som kämpar för sin frihet och värdighet. Europaparlamentet har såsom företrädare för Europeiska unionens folk skyldighet att kräva att en handling som kränker de mest grundläggande mänskliga rättigheterna avskaffas. I många afrikanska länder har det bildats grupper, frivilligorganisationer och föreningar som kämpar för avskaffandet av kvinnlig könsstympning. Många regeringar (Etiopien, Djibouti, Ghana, Guinea, Uganda, Senegal, Tanzania, Togo, Burkina Faso, Centralafrikanska republiken, Elfenbenskusten, Egypten) har stiftat lagar mot och försöker avskaffa kvinnlig könsstympning. Även i Europeiska unionens länder finns det nätverk som arbetar med de grupper i samhället där kvinnlig könsstympning kan förekomma, genom att informera, medla och försöka motverka den risk för att utsättas för könsstympning som framför allt småflickor löper.

Det är rättsstatens skyldighet att säkerställa respekten för individens rättigheter och motarbeta attityder som strider mot denna princip. Därför måste man förutom att stifta specifika lagar om just denna fråga och på lämpligt sätt straffbelägga brottet även utveckla en helhetsstrategi för utbildning, socialt och hälsomässigt stöd och utvecklande av rättsliga och administrativa mekanismer samt uppbåda resurser som gör det möjligt att avskaffa kvinnlig könsstympning.

Europeiska unionen och medlemsstaterna måste vara orubbliga i sitt åtagande att försvara och

skydda de potentiella offren för detta brott. Kvinnor och flickor förföljs för att könsstympas **på grund av sitt kön**. Och detta måste utgöra ett av de mest uppenbara skälen till att de skall tas emot och skyddas av våra länder. Europeiska unionen bör mycket bestämt understryka att de universella principerna om rätten till liv, fysisk integritet, frihet och jämlikhet har företräde framför seder och bruk.

Om man skall göra några framsteg i arbetet för att avskaffa kvinnlig könsstympning måste budskapet till de invandrargrupper där det förekommer vara tydligt. En garanti för detta är att man samarbetar med personer som tillhör dessa grupper och som är villiga att på ett tydligt sätt förmedla förbudet mot könsstympning. I vissa av Europeiska unionens medlemsländer har man redan mycket intressanta erfarenheter av detta.

Många kvinnor kommer att könsstympas under de närmaste åren och vissa av dem kommer att utsättas för könsstympning inom våra gränser. Vi måste förhindra detta. Men det är även nödvändigt att uppstå politiska, diplomatiska och ekonomiska krafter för att verka i ursprungsländerna, där de flesta könsstympningar utförs.

Det är i enlighet med principen om de mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet, som erkänns och bekräftas i samtliga internationella fördrag om dessa, mycket viktigt att försvara kvinnorna mot attacker av den mest radikala kulturella relativism som anser att endast traditioner och kultur legitimerar rätten. Denna tradition och ”kultur” som alltid har gjort kvinnorna underkastade, underordnade och oskyddade har förändrats till det bättre i praktiskt taget alla kulturer och bör fortsätta i den riktningen för att främja den jämlikhet, frihet och värdighet som är varje människas rättighet.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION B5-0686/2000/ÄNDRAD

Förslag till Europaparlamentets resolution om kvinnlig könsstympning

Framlagt i enlighet med artikel 48 i fördraget.

Europaparlamentet utfärdar denna resolution av följande skäl:

Kvinnlig könsstympning:

- A. Skadar kvinnors och flickors mentala och fysiska hälsa mycket allvarligt, vilket inte kan motiveras av några kulturella eller religiösa skäl.
- B. Är en kränkning av barns och kvinnors rättigheter som fastlagts i åtskilliga internationella konventioner och erkänts som de grundläggande principerna för Europeiska unionen som ett område med säkerhet, frihet och rättvisa.

Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att

1. betrakta kvinnlig könsstympning som ett brott mot den personliga integriteten,
2. grundligt utreda hur utbrett detta fenomen är i EU:s medlemsländer och främja insatser för information, fortbildning (poliskårer, läkare, lärare m.fl.) och förebyggande åtgärder,
3. erkänna att risken att utsättas för kvinnlig könsstympning är ett skäl till att bevilja asyl eller humanitärt skydd,
4. göra kampen mot kvinnlig könsstympning till en prioriterad verksamhet i förbindelserna med tredje länder genom att utnyttja klausulen om mänskliga rättigheter,
5. stödja de frivilligorganisationer som arbetar för att avskaffa denna praxis i de länder där kultur och/eller religion anses rättfärdiga den.

4 juli 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

till utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor

över kvinnlig könsstympning
(2000/2035(INI))

Föredragande för yttrande (*): Maurizio Turco

(*) Hughesförfarande

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 20 mars 2001 utsåg utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor Maurizio Turco till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 19–29 juni 2001 och den 3 juli 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet (enhälligt) nedanstående slutsatser med 15 röster för, 0 röster emot och 7 nedlagda röster.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Graham R. Watson (ordförande), Niall Andrews, Mary Elizabeth Banotti, Maria Berger (suppleant för Gerhard Schmid), Mario Borghezio (suppleant för Johan Van Hecke i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Alima Boumediene-Thiery, Marco Cappato, Michael Cashman, Carmen Cerdeira Morterero (suppleant för Sérgio Sousa Pinto), Ozan Ceyhun, Thierry Cornillet, Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Arie M. Oostlander (suppleant för Eva Klamt), Paolo Pastorelli (suppleant för Enrico Ferri i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Hubert Pirker, Giacomo Santini (suppleant för Marcello Dell'Utri), Patsy Sörensen, Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Elena Valenciano Martínez-Orozco (suppleant för Gianni Vattimo i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen) och Olga Zrihen Zaari (suppleant för Elena Ornella Paciotti i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen).

KORTFATTAD MOTIVERING

WHO beräknar att 130 miljoner kvinnor i världen har utsatts för könsstympning i kulturens och religionens namn.

När kvinnor utsätts för dessa traditionella seder kränks deras fysiska och mentala integritet svårt och därmed en grundläggande rättighet som stadfästs i ett flertal internationella konventioner och i konstitutionerna i alla EU:s medlemsstater. Att motarbeta och förebygga könsstympning bör prioriteras på europeisk nivå, vilket Europaparlamentet, som skall försvara de grundläggande rättigheterna enligt definitionen i den europeiska stadgan, skall se till. Detta genom såväl den årliga rapporten om grundläggande rättigheter som upprättandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Likaså bör EU arbeta för att främja att repressiva och förebyggande åtgärder vidtas i länder utanför EU där könsstympning av tradition är tillåten. Detta är innehållet i föredragandens förslag till resolution som undertecknades av 317 ledamöter (28 november 2000, B5-0686/2000) och som gav upphov till detta initiativbetänkande.

I- Nödvändigheten av straffbeläggning i EU

Europeiska unionens medlemsstater, som i sina konstitutioner stadfäster att rätten till personlig – både fysisk och mental – integritet är en grundläggande rättighet, står inför det faktum att kvinnlig könsstympning har förts in till följd av invandring från länder där könsstympning fortfarande är ett traditionellt bruk.

Bristen på studier i ämnet gör det svårt att fastställa könsstympningens utbredning. De uppskattningar som gjorts inom olika utredningar ger dock anledning att tro att det inte bara handlar om några få fall: 30 000 kvinnor har utsatts i Storbritannien, nära 28 000 i Italien, 20 000 kvinnor ingår i riskgruppen i Tyskland osv.

Under dessa omständigheter är det en självklarhet att alla individer i EU:s medlemsstater har rätt till fullständigt rättsligt skydd. Den uppgift medlemsstaterna nu står inför är alltså inte att utfärda särskilda skraddarsydda lagar som förbjuder kvinnlig könsstympning, utan att rigoröst tillämpa konstitutionernas befintliga bestämmelser som stadfäster att rätten till hälsa och personlig integritet är en grundläggande rättighet, liksom brottsbalkens förbud av avsiktlig kränkning av denna rättighet. Detta innebär ofrånkomligen att inga begrepp som ”undantag” eller ”kulturskillnader” kan göra det berättigat att relativisera eller försvaga denna grundläggande rättighet eller det rättsliga skydd av denna som staten är skyldig att erbjuda. Könsstympning får på inga villkor betraktas som en medicinsk behandling.

Även om vi inte tycker att särskild lagstiftning är den rätta vägen att gå, eftersom det kan leda till stigmatisering, är det absolut nödvändigt att dessa oåterkallerliga kränkningar av den mänskliga värdigheten beläggs med straff. Den rättsliga vägen har, såsom det har visat sig i Frankrike, fördelen att allmänheten, genom den uppmärksamhet som de senaste rättegångarna har väckt i medierna, informeras om att detta bruk importerats till värdlandet och att flickorna således måste skyddas. Dessutom kan stränga påföljder leda till att de som bevarar denna sedvänja ställer sig frågan om deras inställning är den rätta och om inte bruket bör upphöra.

- Ökat förebyggande arbete är absolut nödvändigt

Det faktum att det inom EU:s territorium finns kvinnor som utvandrat från länder där könsstympling praktiseras bör föranleda en europeisk förebyggande politik i form av informations- och utbildningsinsatser (i polis-, läkar- och lärarkåren). Om detta bruk kriminaliseras minskar chanserna för dess fortlevnad, och kvinnorna i de berörda folkgrupperna kan informeras om könsstymplingens mycket allvarliga hälsokonsekvenser.

Så snart en person från ett land ”i riskgruppen” kommer in på EU:s territorium bör han eller hon upplysas om att kvinnlig könsstympling är en straffbelagd kränkning av den personliga integriteten och om att det finns lämpliga hjälp- och stödstrukturer.

- Ett kriterium för asylrätt i EU

Exekutivkommittén för FN:s flyktingkommissariat gav 1985 staterna möjlighet att erkänna de kvinnor som riskerar att utsättas för könsstympling som ”samhällsgrupp” och konstaterade att könsstympling kan jämföras med politisk förföljelse.

Denna bestämmelse har dock begränsad räckvidd, eftersom den inte är tvingande och Genèvekonventionen från 1951 inte innehåller någon samstämmig definition av begreppet samhällsgrupp. Eftersom det inte finns något kriterium som specifikt och uttryckligen avser risken att utsättas för kvinnlig könsstympling, tvingas de nationella myndigheterna till en vid tolkning av befintliga kriterier eller till osäkra juridiska krumbukter. Med tanke på att kvinnlig könsstympling i sig utgör en kränkning av den grundläggande rättigheten till fysisk integritet är det nödvändigt att uppställa ett uttryckligt och tydligt kriterium i syfte att ge de kvinnor som hotas av detta bruk bästa möjliga skydd, nämligen asylrätt. Därför bör Europeiska unionen verka i denna riktning under det pågående arbetet med att utarbeta en gemensam flykting- och invandringspolitik.

- Könsstympling måste avskaffas i de länder där det av tradition tillåts

FN:s generalförsamling antog 1993 en resolution om våld mot kvinnor där man i artikel 2 uttryckligen nämner kvinnlig könsstympling och andra sedvänjor. Vid den fjärde världskonferensen om kvinnors rättigheter förband sig regeringar, mellanstatliga organisationer och frivilligorganisationer i slutdeklarationen och handlingsprogrammet att anta särskilda program för att avskaffa alla former av diskriminering av kvinnor och barn. Staterna förband sig i sin tur att ta avstånd från seder och bruk som kan vara till skada för kvinnor och barn.

Ett av det viktigaste av de program som genomförs av organisationer som arbetar mot kvinnlig könsstympling är det som bedrivs av IAC (Comité Inter-africain), som 1984 fick i uppdrag av FN att finna de verkliga orsakerna till företeelsen och fastställa med vilka medel den kan bekämpas. För detta ändamål har kommittéer inrättats i 28 afrikanska länder i syfte att ge stöd till utbildning och upplysning samt produktion av utbildnings- och informationsmaterial.

Dessa upplysningsinsatser och påtryckningar har lett till att ett tiotal afrikanska länder har utfärdat lagar om förbud i varierande omfattning av kvinnlig könsstympling. Bland dessa återfinns Burkina Faso (1996 antogs en lag om förbud som dock inte föreskriver någon särskild påföljd), Ghana (en lag har antagits som definierar kvinnlig könsstympling som en

brottslig handling och föreskriver tre års straffarbete för förövaren), Sudan (en lag har antagits som endast förbjuder infibulation), Egypten (ett dekret från hälsoministeriet föreskriver att kvinnlig könsstympning endast får praktiseras av medicinska skäl, vilket innebär att den utförs på sjukhus) och Tanzania (i juli 1998 trädde en lag i kraft som förbjuder könsstympning, men endast på kvinnor under 18 år). Dessa exempel visar att de nya lagarna inte alltid ger ett maximalt skydd, eftersom de inte skyddar alla personer i riskgruppen eller inte föreskriver specifika påföljder för brott mot dem. EU är, enligt den artikel om mänskliga rättigheter som ställer villkor för beviljandet av samarbets- och associeringsavtal (artikel 96 i Cotonoukonventionen), skyldigt att påverka länder utanför EU så att de antar en lagstiftning som fullständigt och uttryckligen fördömer könsstympning.

Det måste emellertid betonas att lagar som förbjuder kvinnlig könsstympning inte räcker för undanröja sedvänjor som är djupt rotade i traditionella samhällen. Därför är stöd till lokala utbildnings- och informationsprojekt mycket viktigt för att befolkningen skall bli medvetna om de oåterkallerliga hälsofaror som kvinnlig könsstympning medför och för att ge stöd till de kvinnor som vägrar att underkasta sig bruket och organiserar sig för att försöka avskaffa det.

SLUTSATSER

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor uppmanar utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. anser att kvinnlig könsstympning är en oåterkallerlig kränkning av kvinnors och flickor fysiska och mentala integritet och att inget kulturellt eller religiöst skäl kan rättfärdiga denna,
2. anser att kvinnlig könsstympning är ett brott mot kvinnors och barns rättigheter som garanteras i flera internationella konventioner och som antagits som grundläggande principer både för Europeiska unionen och området med säkerhet, frihet och rättvisa,
3. anser att medlemsstaterna nu förfogar över en gemenskapsrättslig ram för att införa en effektiv politik för att bekämpa diskriminering och inrätta gemensamma flyktingregler och en ny invandringspolitik (artikel 13 och avdelning IV i EG-fördraget),

uppmanar således rådet, kommissionen och medlemsstaterna att

4. försäkra sig om att kvinnlig könsstympning leder till åtal för grovt brott mot den personliga integriteten, något som skall vara straffbelagt både för förövare och medbrottslingar, och om att offren erbjuds lämpligt stöd,
5. genomföra en grundlig utredning för att bestämma företeelsens utbredning i EU-länderna,
6. främja offentliga förebyggande informations- och utbildningskampanjer (för polis-, läkar- och lärarkåren) om de hälsorisker som kvinnlig könsstympning medför,

7. ge de kvinnor som hotas av könsstympling rätt till asyl eller humanitärt skydd,
8. utarbeta en förebyggande strategi inom ramen för beviljandet av uppehållstillstånd, genom vilken kvinnor i de invandrargrupper där sedvänjor av de här slaget förekommer garanteras tillgång till information,
9. tillämpa artikeln om mänskliga rättigheter för att prioritera arbetet mot kvinnlig könsstympling i förbindelserna med tredje land, särskilt de länder som enligt Cotonouavtalet har privilegierade förbindelser med Europeiska unionen, och utöva påtryckningar för att dessa stater skall stifta lagar samt vidta administrativa, rättsliga och förebyggande åtgärder i syfte att avskaffa detta bruk,
10. stödja frivilligorganisationer och lokala projekt som arbetar för att undanröja detta bruk i de länder där det är kulturellt eller religiöst betingat,
11. vidta alla nödvändiga åtgärder för att frågan om rätt till behandling av asylansökan för kvinnor som hotas av kvinnlig könsstympling skall prioriteras på dagordningen för FN:s generalförsamling 2002.

10 juli 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTVECKLING OCH SAMARBETE

till utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor

över kvinnlig könsstympning
(2000/2035(INI))

Föredragande: Gianfranco Dell'Alba

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 5 februari 2001 utsåg utskottet för utveckling och samarbete Gianfranco Dell'Alba till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 29 maj och 25 juni 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid dess sammanträde den 10 juli 2001 godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Joaquim Miranda (ordförande), Margrietus J. van den Berg och Fernando Fernández Martín (vice ordförande), Gianfranco Dell'Alba (föredragande), Giuseppe Brienza, Marie-Arlette Carlotti, Maria Carrilho, John Alexander Corrie, Paul Coûteaux, Michel J.M. Dary (suppleant för Jean-Claude Fruteau), Nirj Deva, Concepció Ferrer (suppleant för Domenico Mennitti), Michael Gahler (suppleant för Vitaliano Gemelli), Richard Howitt, Renzo Imbeni, Bashir Khanbhai, Glenys Kinnock, Karsten Knolle, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Nelly Maes (suppleant för Paul A.A.J.G. Lannoye), Miguel Angel Martínez Martínez, Emilio Menéndez del Valle (suppleant för José María Mendiluce Pereiro), Hans Modrow, Luisa Morgantini (suppleant för Yasmine Boudjenah), Baroness Nicholson of Winterbourne (suppleant för Lone Dybkjær), Didier Rod, Ulla Margrethe Sandbæk, Francisca Sauquillo Pérez del Arco, Bob van den Bos, Anders Wijkman (suppleant för Hervé Novelli), Stavros Xarchakos och Jürgen Zimmerling.

KORTFATTAD MOTIVERING

Kvinnlig könsstympning är en övergripande term för ingrepp som innebär att kvinnans yttre könsorgan helt eller delvis tas bort eller att de kvinnliga könsorganen skadas på annat sätt. Detta är en sedvänja, vanligen inte kopplad till religionen, som är djupt rotad i ungefär 25-30 länder i Afrika, några länder i Mellanöstern och i andra delar av Asien. I och med invandringen har könsstympning också kommit att utövas i Europa och andra delar av världen.

Enligt WHO har ca 130 miljoner flickor och kvinnor utsatts för könsstympning och varje år riskerar ytterligare 2 miljoner flickor att utsättas för det.

EU måste klart och tydligt uttala sig mot kvinnlig könsstympning. EU bör gripa tillfället att vidta effektiva åtgärder för en ytterst viktig fråga som tidigare omgavs av tystnad, men som slutligen har fått internationell uppmärksamhet och blivit en av de mest debatterade frågorna de senaste åren.

Man måste dra en gräns för vad som kan accepteras under åberopande av traditioner och sedvänjor. De finns vissa universella värden som vi anser vara odelbara, och när dessa kränks, även när det sker i namn av hundratals år gamla sedvänjor, har vi den moraliska skyldigheten att bestämt säga ifrån att detta inte är acceptabelt och hitta effektiva sätt att hantera problemet.

Praktiskt taget alla fall av könsstympning utförs i utvecklingsländer, den allra största delen i Afrika. Om framsteg skall kunna göras på medellång till lång sikt måste vi inse att det är problemets orsaker som måste angripas. Att fördöma lokala samhällen är inte en fungerande strategi. Förändringarna måste komma inifrån de berörda länderna, men internationell solidaritet spelar en helt avgörande kompletterande roll. Det är här som program för utvecklingssamarbete, såsom EU-program, kan påverka.

Kvinnlig könsstympning hänger samman med den ojämlikhet mellan könen som är förankrad i de politiska, sociala, kulturella och ekonomiska strukturerna i de samhällen där den utövas. Därför måste vi, när vi stödjer insatser på det här området, rikta in oss på varje kulturs egna särdrag och arbeta tillsammans med nationella och lokala grupper. Även om EU måste ta klart avstånd från kvinnlig könsstympning, måste naturligtvis takt och diskretion visas i denna fråga som hänger ihop med djupt rotade övertygelser. Vi måste betona att utbildning och upplysning är helt avgörande för att avhålla människor från könsstympning, och särskilt att det är viktigt att övertyga dem om att de kan överge vissa sedvänjor utan att för den skull överge ur sin synvinkel viktiga aspekter av den egna kulturen. Man bör noggrant överväga, och sedan ge praktiska förslag på hur man kan finna ofarliga alternativ som med tiden skulle kunna accepteras i dessa samhällen.

En sådan samarbetsanda kräver tillmötesgående från alla berörda länder. Vi vill arbeta tillsammans med dem – inte fördöma dem. Vi anser emellertid att kvinnlig könsstympning är en sådan allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna att Europeiska kommissionen måste vara beredd att åberopa relevanta människorättsbestämmelser i de rättsakter som styr EU:s utvecklingssamarbete, om vissa regeringar inte är villiga att prioritera detta område i samarbetet. I sina diskussioner med utvecklingsländer om strategidokument och nationella vägledande program bör kommissionen alltid betona frågan om kvinnlig könsstympning och kräva program för att motarbeta könsstympning. Vanligen vore det bäst att låta sådana

könsstympningsprogram ingå i de bredare stödstrategierna för hälsa och reproduktiv hälsa. Vi är dock tvungna att rikta uppmärksamheten på problemet. Vad som görs och hur mycket som görs måste tydligare framhävas och denna information måste göras åtkomlig. Man bör allvarligt överväga att inrätta en särskild rubrik i EG:s budget för kvinnlig könsstympning. Det vore också en god idé att inleda informationskampanjer både i Europa och i de närmast berörda länderna.

Cotonouavtalet, som undertecknades den 23 juni 2000, omfattar samarbetet med alla AVS-länder. Alla afrikanska länder, med undantag för Egypten, där kvinnlig könsstympning förekommer, är enligt detta avtal våra partner. Det bör noteras att det utöver avtalets hörnstenar, som anges i artikel 9 och omfattar respekten för mänskliga rättigheter, också finns två särskilda bestämmelser som bör tillämpas. I artikel 25 nämns särskilt ”för att förhindra könsstympning av kvinnor” under den allmänna rubriken *Utveckling av den sociala sektorn* och i artikel 31 om jämställdhetsfrågor anges att samarbetet bör ”förbättra kvinnors tillgång till de resurser som krävs för att de till fullo skall kunna utöva sina grundläggande rättigheter”. Europaparlamentet och Gemensamma parlamentariska församlingen AVS-EU bör följa upp detta och bevaka vilka framsteg som görs mot bakgrund av dessa nya bestämmelser.

I Europa bör vi naturligtvis se till att lämplig lagstiftning finns över hela EU och att kvinnor och flickor får tillräckligt skydd. Detta är inte en fråga för i första hand utvecklingsutskottet, men föredraganden vill ändå understryka hur viktigt han anser att det är att risken för att bli utsatt för kvinnlig könsstympning skall utgöra ett giltigt skäl för att få asyl. De finns visserligen redan vissa bestämmelser, men de nationella myndigheterna har svårt att tolka dem. De finns fall där unga flickor har skickats tillbaka till sina hemländer efter att ha nekats asyl och nu löper en mycket påtaglig risk att utsättas för könsstympning. Detta är oacceptabelt. Tydliga kriterier för vad som är giltiga skäl för asyl i Europa måste fastställas och tillämpas snarast.

SLUTSATSER

Utskottet för utveckling och samarbete uppmanar utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- med beaktande av den allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter från 1948,
- med beaktande av konventionen om barnets rättigheter från 1989,
- med beaktande av konventionen om avskaffande av all sorts diskriminering av kvinnor från 1979,
- med beaktande av FN:s konferenser i Wien, Kairo och Peking,
- med beaktande av partnerskapsavtalet AVS-EU (Cotonouavtalet), undertecknat den 23 juni 2000, och det därtill bifogade finansprotokollet,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 443/92 av den 25 februari 1992 om finansiellt och tekniskt bistånd till och ekonomiskt samarbete med utvecklingsländerna i

Asien och Latinamerika,

- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1488/96 av den 23 juli 1996 om finansiella och tekniska stödåtgärder (Meda) för reformering av ekonomiska och sociala strukturer inom ramen för partnerskapet mellan Europa och Medelhavsområdet,
- med beaktande av tillämpliga budgetbestämmelser, som kan användas i arbetet mot kvinnlig könsstympning inom gemenskapens utvecklingsprogram, särskilt kapitel B7-7 om mänskliga rättigheter, budgetpost B7-6312 för befolkningspolitik och reproduktiv hälsovård, inklusive kampen mot hiv/aids, budgetpost B7-6000 om gemenskapens deltagande i utvecklingsprojekt som genomförs av frivilligorganisationer och budgetpost B7-622 om könsrollsfrågor,
- med beaktande av förslaget till resolution av den 26 februari 2001, inlämnat av Maurizio Turco med flera, om kvinnlig könsstympning (B5-0686/2000/ändrad), och av följande skäl:
  - A. Uppskattningsvis 130 miljoner flickor och kvinnor har utsatts för kvinnlig könsstympning och varje år drabbas ytterligare ca 2 miljoner.
  - B. Kvinnlig könsstympning utförs i minst 25 afrikanska länder, som alla, med undantag av Egypten, har undertecknat partnerskapsavtalet AVS-EU (Cotonouavtalet), i några asiatiska länder (Indonesien, Malaysia) och i Mellanöstern (Yemen, Förenade Arabemiraten). Kvinnlig könsstympning förekommer också i Förenta staterna, Kanada, Australien, Nya Zeeland och Europa i invandrargrupper av varierande ursprung.
  - C. Argumenten mot kvinnlig könsstympning grundas på allmänt erkända mänskliga rättigheter, däribland rätten till personlig integritet och bästa möjliga fysiska och mentala hälsa.
  - D. Följderna för flickornas och kvinnornas fysiska och mentala hälsa är ofta allvarliga och omfattar risk för infektioner, allvarliga blödningar som i vissa fall kan till och med leda till döden, inkontinens, ärrbildning, smärtsamma samlag, sexuella störningar, allvarliga komplikationer vid förlossning, spridning av hepatit och hiv, risk för infertilitet, ångest och depression.
  - E. Det finns inga skäl, varken grundade på tradition, religion eller andra faktorer, som kan rättfärdiga detta oacceptabla bruk. Detta illustreras till exempel genom att den största delen könsstympningar drabbar muslimska kvinnor, trots att Koranen inte alls innehåller någon regel om detta.
  - F. Kvinnlig könsstympning förvärrar den diskriminering som flickor och kvinnor drabbas av i de samhällen där könsstympning förekommer.
  - G. Utbildning och upplysning spelar en avgörande roll i arbetet mot könsstympning. Särskilt bör man erkänna betydelsen av att övertyga människor om att de kan avstå från just denna sedvänja utan att därmed ge upp ur sin synvinkel viktiga aspekter av den egna kulturen.

- H. Regeringar och lagstiftare spelar en viktig roll för att kriminalisera och motarbeta kvinnlig könsstympning och för att främja breda åtaganden om förändring.
  - I. Problemet med kvinnlig könsstympning berör också EU-länderna, och denna fråga bör prioriteras inom Europeiska unionen.
  - J. Många unga flickor och kvinnor riskerar att könsstympas om de skickas tillbaka till sina hemländer från Europa efter att ha fått avslag på sina asylansökningar.
  - K. Inom ramen för en europeisk gemensam invandrings- och asylpolitik bör kommissionen och rådet behandla frågan om risken för könsstympning vid avslag på asylansökningar.
  - L. Ungefär hälften av de 25–30 länder i Afrika där kvinnlig könsstympning tillämpas har antagit olika lagar som helt eller delvis fördömer bruket, men som inte verkställs.
  - M. Många lokala organisationer försöker på gräsrotsnivå påverka förhärskande attityder, i samarbete med lokala och internationella frivilligorganisationer som får EU-stöd för att motarbeta kvinnlig könsstympning, genom att informera och utbilda poliser, läkare och lärare.
  - N. EU:s hela utvecklingspolitik är avsedd att gynna människan och således oupplösligt förbunden med respekten för och främjandet av mänskliga rättigheter och människovärdet.
  - O. Partnerskapsavtalet AVS-EU (Cotonouavtalet) är grundat på sådana allmänna principer och innehåller bestämmelser mot kvinnlig könsstympning (artikel 9 om avtalets grundelement, där respekten för mänskliga rättigheter ingår, och artiklarna 25 och 31 om social utveckling och jämställdhetsfrågor).
1. Parlamentet konstaterar att kvinnlig könsstympning är en oacceptabel kränkning av de grundläggande mänskliga rättigheterna och en stor och livslång risk för kvinnans hälsa,
  2. anser att EU måste tala klarspråk om kvinnlig könsstympning, som inte får accepteras under åberopande av kulturella traditioner, då den tydligt kränker universella värden som inte får äventyras,
  3. uppmanar de länder där kvinnlig könsstympning förekommer, särskilt berörda AVS-länder som är parter i Cotonouavtalet, att snarast anta lagar som förbjuder detta bruk, om sådana inte redan finns, och att godkänna lagstiftning och förfaranden för deras verkställighet,
  4. betonar att kvinnlig könsstympning hänger samman med den ojämlikhet mellan könen som är förankrad i de politiska, sociala, kulturella och ekonomiska strukturerna i de samhällen där den utövas, och således avspeglar diskrimineringen av kvinnor i dessa samhällen,
  5. framhåller att förändringar på medellång och lång sikt måste komma inifrån länderna i fråga och att det internationella utvecklingsbiståndet, såsom gemenskapens utvecklingsprogram, spelar en mycket viktig kompletterande roll,

6. anser därför att en strategi mot kvinnlig könsstympning, där det tydligt fastställs att könsstympning är en kränkning av de mänskliga rättigheterna och inte bara en sedvänja, bör ingå i EU-program för utvecklingssamarbete och att Europeiska unionens åtaganden enligt FN:s konferenser i Kairo och Peking till fullo bör beaktas,
7. framhåller vikten av att arbeta med de människor som berörs och påverkas mest av kvinnlig könsstympning genom samarbete med nationella och lokala organisationer, däribland gemenskapsbaserade organisationer och frivilligorganisationer,
8. fäster särskild vikt vid utbildningens och upplysningens roll för arbetet mot kvinnlig könsstympning; betonar i det hänseendet betydelsen av att engagera äldre kvinnor, som vanligen utför ingreppet, religiösa och samhällseliga ledare, lärare, kvinnoorganisationer, läkare och vårdpersonal, poliskårer samt lagstiftare och regeringar,
9. uppmanar kommissionen och rådet att helt och fullt beakta en strategi mot kvinnlig könsstympning i de strategidokument som upprättas för samarbete med tredje land,
10. uppmanar kommissionen och rådet att ta upp frågan om en strategi mot kvinnlig könsstympning i sina diskussioner med berörda AVS-länder om deras program för utvecklingssamarbete (nationella vägledande program) enligt Cotonouavtalet,
11. uppmanar till sådana diskussioner om en strategi mot kvinnlig könsstympning med övriga berörda länder inom den motsvarande rättsliga ramen för deras utvecklingsprogram,
12. påminner om artiklarna 9, 25 och 31 i Cotonouavtalet och uppmanar kommissionen och rådet att intensifiera sitt arbete för att genomföra de program som gäller kvinnlig könsstympning,
13. anser att kvinnlig könsstympning, mot bakgrund av bestämmelserna om mänskliga rättigheter i EU:s utvecklingsprogram, är en sådan allvarlig kränkning av kvinnors rättigheter att kommissionen bör vara beredd att åberopa dessa bestämmelser, om regeringarna i fråga inte är villiga att inbegripa arbetet mot kvinnlig könsstympning i samarbetet,
14. anser att strategier för att motarbeta kvinnlig könsstympning i utvecklingsländer i allmänhet är effektivare om de ingår i den allmänna politiken för hälsa och reproduktiv hälsa,
15. anser att det är nödvändigt att kommissionen och rådet vid utformningen av en gemensam invandrings- och asylpolitik för Europeiska unionen också beaktar aspekterna av könsstympning av kvinnor och flickor,
16. begär att kommissionen och rådet inbegriper risken för kvinnlig könsstympning bland de giltiga skälen för asyl,
17. kräver att kommissionen och rådet i sitt arbete för en gemensam invandrings- och asylpolitik verkar för utarbetandet av direktiv som särskilt behandlar kvinnliga flyktingars situation och i det sammanhanget också problemet med könsstympning av

kvinnor och flickor,

18. framhåller att rent juridiska hänsyn inte är tillräckliga vid bedömningen av asylfall, eftersom problemet är att den lagstiftning som många länder utanför Europeiska unionen formellt har infört inte verkställs och att det sociala trycket för kvinnlig könsstympning är oerhört starkt; anser att dessa faktorer helt och fullt måste beaktas,
19. framhåller att asylansökningar måste prövas på rättslig grund och att man i det sammanhanget bör beakta att asylreglerna hittills i allmänhet erbjudit skydd från politisk förföljelse från myndigheterna i en stat, medan könsstympning i regel utförs av privatpersoner,
20. uppmanar kommissionen och rådet att främja och inleda en internationell informationskampanj om kvinnlig könsstympning,
21. begär att kommissionen genomför en informationskampanj riktad till lagstiftare och parlament i de berörda länderna i syfte att maximera effekten av befintlig lagstiftning och att kommissionen biträder vid formuleringen och antagandet av lagstiftning, där sådan saknas,
22. rekommenderar att de spridda budgetmedel som nu avsätts för arbetet mot kvinnlig könsstympning i tredje land samlas i en och samma budgetpost, eller i en tydligt identifierbar och separat del av en befintlig budgetpost, och att minst 10 miljoner euro per år avsätts för detta från och med budgeten för 2002.